

N.F.S. Grundtvig “[Salmer i anledning af jubelfesten 1836]”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

R *Renskrift*, (SJ:)

A *Førstetrykket*, 1836 (SJ: 567)

Andre udgaver

US *Udvalgte Skrifter* 8

VU *Værker i Udvalg* 9

GSV *Grundtvigs Sang-Værk* 1, nr. 31, 32, 36, 37 og 61-63 og 3, nr. 129

Teksten er etableret af Vanja Thaulow

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Vanja Thaulow, redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Else Riisager

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning cand.theol., adj. professor (i dansk salme- og kirkehistorie) Jørgen Kjærgaard

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:689]|GSV3:241

Kirke-Staden.

- 1 **[VU:134|US:136]**Stene om mig raabe skal,
Sagde den Eenbaarne,
Saa de gjør i Stjerne-Tal,
Med og uden Taarne!
- 2 **[GSV3:242]**Stod de Alle, Dør om Dør,
Kirkerne paa Tue,
Slig en Stor-Stad aldrig før
Var paa Jord til Skue!

- 3 Fandt ei meer af Liv Man Spor,
Stod Den tom og øde,
Dog det største Folk paa Jord
I den Stad uddøde!
- 4 |VU:135|Tav, med Sang og Harpe-Stræng,
Hver en Orgel-Pibe,
Kunde dog en Tolvaars-Dreng
Alt igjen oplive!
- 5 |US:137|Kom tilbyes en fremmed Giæst,
Syg for Sandt at kiende,
Drengen, som den bedste Præst,
Kunde ham omvende.
- 6 Var de To, saa blev de *Tre*,
Før de ret det vidste,
Herren selv de fik at see,
Om de var de Sidste!
- 7 Ved Hans Røst fra Stjerne-Top,
Og Basunens Torden
|[A:690]|Stod da Kirke-Folket op,
Skjulde hele Jorden!
- 8 Det os rinde sødt ihu:
Leve skal de Døde,
Kirke-Staden staaer endnu,
Lægges aldrig øde!
- 9 |GSV3:243|Kors og *Funt* og *Alter-Bord*
Har end Mund og Mæle,
Kirken med sit Skib og Chor
End dog griber Sjæle!
- 10 End ved Kirke-Klokkens Klang
Mange Knæ sig bøie,
End ved Menighedens Sang
Funkler mangt et Øie!
- 11 End Guds Naades gode Ord,
Stiller mangel Smerte,
|VU:136|End ved Herrens Naade-Bord
Smelter mangt et Hjerte!

- 12 End fra mangel Harpe-Stræng
Toner Zions-Sangen,
Røsten, som en Tolvaars-Dreng,
Raaber lydt i Vangen:
- 13 Timeligt er hvad du seer,
Evigt hvad det ligner,
Som du troer, saa dig skeer,
Tro, dig Gud velsigner!
- 14 |A:691|US:138Ordet af vor Herres Mund,
Tag det, som det lyder!
Elsk det ret af Hjertens-Grund!
Evig da det fryder.
- 15 Alle Kirkerne paa Jord
Byg i Tanker sammen!
Fyld dem saa med Livets Ord
Og med Folkets Amen!
- 16 |GSV3:244Da det ny Jerusalem
Svæver dig for Øie,
Som Guds Folks det rette Hjem,
Bygt paa *Edens* Høie!
- 17 Kalk og Steen er Skygge-Værk,
Saa ei Tro og Tanke,
Naar i Aanden, evig stærk,
Sig med Liv de sanke!
- 18 Hvad da favnes, er i Aand
Virkelig tilstæde,
Om det sine Rosen-Baand
Hjertet snoer med Glæde!
- 19 |VU:137Saa Man i hver Christen-Favn,
Bedst hos fromme Kvinder,
Bygt af Aand i *Jesu* Navn,
Kirke-Staden finder!

Dauids-Psalmer.¹

Det er *Davids-Psalmerne* 84, 85, 92, 96 (med Lidt af 97) og 110, frit eftersungne, med Øie paa *Livet i det Nærværende* .

1 |US:139|VU:190|GSV1:152 Giv mig, Gud, en Psalme-Tunge!

Saa jeg ret for dig kan sjunge,
Høit og lydelig,
Saa jeg føle kan med Glæde:
Sødt det er om dig at kvæde,
Uden Skrømt og Svig!

2 |A:692 Lad din Naade mig forkynde,

Hver en Morgen, og begynde
Dagen med din Priis!
Og naar Aften-Klokken ringer,
Lad min Sjæl paa Lærke-Vinger
Stige ligerviis!

3 |GSV1:153 Aldrig noksom dig kan love

Folk paa Jord og Fugl i Skove,
For din Miskundhed:
For hvad du, i Ny og Næde,
Virker os til Fryd og Glæde,
Meer end Engle veed!

4 Hvert dit Værk er stort Vidunder,

I din Viisdom Ingen bunder,
Som af den har øst;
Kun en Daare tør det nægte,
At hos dig er Alting ægte,
Alting mageløst!

5 Græsset lig er hver en Synder,

Ender, før han ret begynder,
Visner i sin Vaar;
Himle selv forgaae af Ælde,
Men i grundfast Guddoms-Vælde
Evig du bestaaer!

6 |VU:191|US:140 Dine Fiender gaae tilgrunde,

Og som Avner skal de Onde
Evig veires hen;
Men i Alderdommens Dage
Herlig Kræfterne tiltage
Hos din gode Ven!

7 Stærke Fiender seer han rave,

Hører over deres Grave
Dit det gode Ord:
Som en Palme, som en Ceder,
Saa opgroer og sig udbreder
Retviished paa Jord!

- 8 |A:693|GSV1:154 Blomstre skal i dine Gaarde,
Om end sat i Dage haarde,
Hvert et Hjerte-Skud,
Brede sig paa gamle Dage,
Medens Bjerg og Skov gjentage:
Eiegod er Gud!
-

- 1 |GSV1:98 Herren, han sagde til Herre min:
Thron ved min Side i Høihed din,
Mens Jeg lægger Dig under Fod
Hver en Jette, som Dig modstod!
For Du er mig kiær over Alle!

- 2 Spiret af Zion, det er Dig bragt,
Thron mellem Fienderne uforsagt!
Stor er Du paa din Kraftes Dag,
Vidner mine gør klar din Sag,
For Du er mig kiær over Alle!

- 3 Svoret jeg har, og gjør ei det om,
Eviigt er ogsaa dit Præstedom,
Morgen-Stjernen er gammel nu,
Før den skabdes dog født var Du,
For Du er mig kiær over Alle!

- 4 |US:141|GSV1:99 Herren, der staaer ved din høire Haand,
Kæmperne tæmmer, som Almagts Aand,
Bli'r for Retten Han harmefuld,
Konger blæser Han brat omkuld,
For Du er mig kiær over Alle!

- 5 Folkenes Dommer er Han paa Jord,
Hoveder bryder Han med sit Ord,
Heltens Hoved dog synker ei,
Kilden lædsker Ham paa Hans Vei,
For Du er mig kiær over Alle!

Konge og Biskop til evig Tid!
Sid paa din Throne, som Solen blid!
Retfærds Konge, det er dit Navn,
Fredens By er din Føde-Stavn,
Evig mig kjær over Alle!

- 1 |A:694|VU:188|GSV1:150Hyggelig, rolig,
Gud, er din Bolig,
Inderlig skøn;
O, hvor mit Hjerte
Længes med Smerte,
Sukker i Løn,
Efter at giæste din Helligdom prud,
Efter at boe hos den levende Gud!

- 2 Godhedens Kilde!
Aarle og silde
Giæstmild er Du;
I dine Sale
Spurv møder Svale,
Kom det ihu!
Som ved dit Alter den kvidrende Fugl,
Und Du i Naade din Tjener et Skjul!

- 3 |GSV1:151Hos Dig at bygge,
Høieste Lykke
|US:142Kalder Man ret,
Der lyster Tunge
Evig at sjunge
Vorder ei træt,
Til den ei lægger, og tager ei fra
Glædens det evige Halleluja!

- 4 Alt dog hernede
Lykkelig hede
Skal hvo dig tro'r,
I Himmerige
Tør han indkige,
Frit paa dit Ord;
Ja, i hans Hjerte, fra Taarernes Dal,
Gjør Du en Stige til Himmerigs Sal!

- 5 |VU:189Lykkes og trives,
Styrkes, oplives,

Skal dine Smaa,
Voxe i Kræfter,
Stige derefter,
Bjerg-Slottet naae,
Did, hvor det Øie, som græder ei meer,
Gudernes Gud i sin Herlighed seer!

6 |A:695 Tusinde Døgne,
Glimrende, søgne,
Gyldne for Kiød,
Kan de vel li'ne
Een Dag af Dine,
Som vi dem nød,
Naar under Sang, med dit vingede Ord,
Sjælen afby over Stjernerne foer!

7 |GSV1:152 Nei, i din Hytte,
Ei vil jeg bytte
Betlerens Plads,
Bort for det Sæde,
Stolte beklæde
Høit i Pallads;
Godt ikke fattes, hvo Gud haver kiær,
Glæde og Ære Du skiænker Enhver!

8 |US:143 Sandhed og Naade,
Det er din Gaade,
Stor-Herre bold!
Salig at prise
Er den Retvise,
Du er hans Skjold,
Du holder Øie med salvede Smaa,
Til for dit Ansigt de kronede staae!

1 |GSV1:96 Fra fordums Tid, vor Frelser-Mand!
Du Godhed bar for Folk og Land,
Og naar de faldt i Fiende-Haand,
|VU:156 Du løfted Aag, Du løste Baand,
Saa brat sig Bladet vendte!

2 Ja, Herre! Du er from og god,
Du skjulde Brøst og Synd forlod,
|GSV1:97 Du dæmped selv din Vredes Ild,

Som Solskin blev din Mine mild,
Saa Bladet brat sig vendte!

3 |VU:157| Som godt Du har begyndt, bliv ved!
Befri dit Folk, giv os din Fred!
Vær ikke vreed fra Slægt til Slægt!
|A:696| Lad Miskundhed faae Overvægt,
Saa Bladet brat sig vender!

4 Tilgiv os, som en gammel Ven,
Og gjør os levende igien!
Lad Folket dit med Fryd paany
Lovsynge Dig i høien Sky,
For brat sig Bladet vendte!

5 Ja, fri og frels os, Herre kiær,
Og viis os ret, hvor god Du er,
Saa det er klart af Gammens-Lyd,
At Du dit Folk gav Sjæle-Fryd,
Da brat sig Bladet vendte!

6 |US:144| Nu tys! lad ret os lytte til,
Hvad Herren med os tale vil,
Thi til sin hele Menighed,
Med Hjerte-Rum, Han taler Fred,
Saa brat sig Bladet vender!

7 Ja, nu Hans Salighed er nær
Tilbederne som har ham kiær;
For Skammen skjulde os som Vand,
Skal Æren bølge i vort Land,
Naar brat sig Bladet vender!

8 O *Sandhed!* hvor det klinger sødt!
Til *Naaden* siger Du: velmødt!
|GSV1:98| *Retfærdigheden* kysser *Fred*,
Saa Hjerter smelte maae derved,
Naar brat sig Bladet vender!

9 *Retfærdighed*, fra Himmerig,
Sig bukker dybt og yndelig,
|VU:158| For *Sandhed* af det mindste Frø
Sig skyder op paa Verdens Øe,
Naar brat sig Bladet vender!

10 Ja, med vor Herre stiger ned
Til Jorden Guds Retfærdighed,
Da læges alle Landets Brøst,
Og vi faae en velsignet Høst,
Naar brat sig Bladet vender!

1 |A:697|VU:191|GSV1:154Paradis-Gaard og Folke-Vang!

Synger vor Drot en Nyaars-Sang!
Synger for Herren, velsigner Hans Navn!
Melder med Glæde, ved Bud og ved Bavn:
Nær er den Frelse, Han sendte,
Nær, ja hver Time ivente!

2 |US:145|VU:191Ordet, som er Hans Æres Tolk,

Fare som Lyn fra Folk til Folk!
Lad det basunes blandt Hedninger ud:
Underlig stor er den Gudernes Gud!
Fjas med al Afgude-Vrimlen,
Herren, vor Gud, gjorde Himlen!

3 |VU:192Forløber Hans er Deilighed,

Hæder og Ære gaae i Hans Fjed,
Hedninge-Stammer! med Gaver i Favn,
Kommer og priser Hans hellige Navn!
Kommer, Hans Tempel at giæste!
Offrer Ham Alle det Bedste!

4 Herren, Han er en Konge stor,

Verden Han skabde ved sit Ord!
Jorderig bæver, naar han bliver vreed,
Kaster for Herren i Støvet Jer ned!
|GSV1:155Knæler, før Regnskabet kommer!
Han er al Jorderigs Dommer!

5 Synger omkap med Engle-Chor!

Frydes i Sjælen, Folk paa Jord!
Bølgerne rulle, som Klokkerne gaae!
Blomsterne dufte, som Røg-Offre smaa!
Skov-Træer alle med Kroner!
Bruser med Vindharpe-Toner!

6 Hade nu Ondt, hvo Gud har kiær!

Hjelp er Hans Venner altid nær.
For de Retsindige Lys skal opgaae,

Glæderne blomstre, som Hjerterne slaae.
Dertil med Fryd og med Gammen
Svarer Guds Menighed Amen!

|A:698

Guld-Brylluppet.²

2

Efter den 45de Davids-Psalme og vor *Lutherske* "Bryllups-Vise om Christo og hans aandelige Brud," med Begyndelsen: *Mit Hjerte opgav et lystigt Ord.*

¹ |US:146|VU:161|GSV1:109 Mig rinder i Hu et lystigt Ord,

Det kvæde jeg vil for Kongens Bord,
Thi spørges det skal i Kongens Gaard,
At *Christi Kirke* fik *Gylden-Aar!*
Ja, tone det skal over Skoven i Sky:
Det ældgamle Folk er som født paany!
Hvad kan vor Glæde ligne!
Vor Sorg er slukt, vor Bøn opfyldt,
Vort Kors er let, vor Kalk forgyldt,
Saa vilde os Gud velsigne!

² Nu sige vi til vor Herre kiær:

O deilige Helt! bind om dit Sværd!
|GSV1:110 Paa Læberne dine yndig boer
Al Naadens Fylde med Sandheds Ord,
Saa deilig og djærv ingen Menneske-Søn
Er fundet, din Lige af Adams Kiøn,
Du "*Kvindens Sæd*" alene!
Dit Ord er Liv, din Daad er Dyd,
Din Lyst er Fred, din Lov er Fryd,
Og Tanker Du har fuldrene!

³ Du ruster dig kun, og gaaer i Slag,

For Sandheds og Mildheds gode Sag,
Thi høres med Fryd i Fruer-Bur
Dit Skjolde-Brag og din Kæmpe-Lur,
|VU:162 Ja, alle smaa Piger, ved Belt og ved Sund,
De synge, med Fuglen i grønne Lund,
Din stolte Kæmpe-Vise:
Med Seir i Haand og Seir i Fod,
Og Seir i hvert et Lede-Mod,

Sin Mester dit Værk skal prise!

- 4 Til Sværd Du bruger et vinget Ord,
Dit Spyd er en Pen, som derpaa groer,
|A:699|US:147Din Hjelm er din Storhed aabenbar,
Dit blanke Skjold er din Reenhed klar,
Og Pilene dine er Sandhedens Lyn,
Der skabes i Mørke fuldstolt et Syn,
Naar Folk de gjennemfare!
Din Stol er Almagt underfuld,
Din Krone Kiærlighedens Guld,
Evindeligt skal de vare!
- 5 Du hader kun Løgn og elsker Godt,
Thi salved, o Gud! din Gud dig flot,
Af Glæds-kabens Olje-Kruus forvist,
Med Æren kaldes du derfor *Christ*,
Og hvor du end færdes i Kveld eller Gry,
|GSV1:111Dig altid omdufter en Virak-Sky,
Det kan ei mindre være!
Dit Huus er ei af Kalk og Steen,
Men af det skære Elfenbeen,
Det skinner vor Drot til Ære!
- 6 Stor Glæde og Fryd er i din Hald,
Prindsesser Man seer i Snese-Tal,
Og Dronningen selv i Høitids-Pragt,
Af Gylden-Stykke er hendes Dragt!
Til Fruen det lyder som Toner fra Sky:
Dit Bryllup, det holdes i Dag paany,
Med Gæster englerene;
Betænk din Pagt og Dronning-Kaar,
Forglem dit Folk og Faders Gaard,
Og flam for din Drot alene!
- 7 **|VU:163**Da kommer fra Zor et Jomfru-Kuld,
Med Gaver i Skiød, med Sølv og Guld;
For Drotten paa Knæ ydmygelig,
Saa bønlig skue de op til dig!
I Spidsen for dem majestætisk fremgaaer
Prindsessen fra *Hesbon*, vel svøbt i Maar,
Med yndig Gylden-Bræmme;
Som Liljen hvid, som Rosen rød,
De synge for dig med Stemme sød,
De finde hos dig sig hjemme!

8 |A:700|US:148I Fædrenes Sted, som du har mist,
Dig skiænkes et Sønne-Kuld forvist,
Som arter sig godt i Høiheds-Stand
De Konger vorde fuldvidt om Land!
Dit Dronning-Navn gaaer fra Slægt og til Slægt
Med det farer Solen i Konge-Ægt,
Og Himlens Hær det prise,
|GSV1:112Og Adams Kiøn, mens Verden staaer,
Udraaber høit dit *Gylden-Aar*.
Og synger din Bryllups-Vise!

9 Ebræerne sang den Psalme skøn
Om Viismanden prud, Kong *David's* Søn,
Om *Pharaos* Daatter yndefuld,
Og *Sabas* Dronning med *Ophirs* Guld;
Men Christne den sjunge om *Christ* over Sky,
Og Bruden, Han fæster hver Dag paany,
Med Helte-Daad og Naade!
Vor Tro er vis, vort Haab er stort,
Thi under Himlens Ære-Port
Forklares vor Bryllups-Gaade!

Kirkens Gylden-Aar.³

3

Efter Propheten *Esaias* i det 61de

1 *Christus* er vores! med ham har vi Alt,
Alt, hvad med Sandhed er ypperlig kaldt!
Himmel og Jord
Er kun Værk af *Guds Ord*,
Løfterne Guds allesammen
Ja er i *Jesus* og Amen!

2 Høit skal det tone, mod Latter paa Trods:
Alle Propheter har spaaet om os!
Stolkonge-Brud!
I dit Purpur saa prud,
Løft nu din deilige Stemme!
Syng om hvad du har i Gjemme!

3 Over mig svæver den Høiestes Aand,
Salvet mig haver og Kiærligheds Haand!

|A:701|US:149Ærende mit
Derfor siger jeg frit,
Børnene Guds allesammen
Det er til Fryd og til Gammen!

- 4 Læge kan jeg alle Hjerternes Saar,
Jeg udbasuner et *Frihedens* Aar,
Gyldent og stort,
Sprænger Fængselets Port!
Lydt mig velsigne de Blinde,
Som sad i Mørke derinde!
- 5 Sorgen i Zion jeg slukker fuldsødt,
Sørge-Tøi sort bliver Skarlagen rødt!
Lystig i Sky
Jeg opbygger paa ny!
Stæderne, som lagdes øde,
Atter opstaae fra de Døde!
- 6 Sønnerne mine faae kongeligt Kaar:
Fremmede Folk vogte *Israels* Faar,
Vingaard, iflæng
Da med Ager og Eng,
Grønnes og blomstre og bære,
Det gjør *Philisternes* Hære!
- 7 Sønnerne mine, som Herren har sagt,
Præster skal kaldes med kongelig Magt;
Hedningers Marv
Er dem givet til Arv,
Jorderigs Skatte fuldmange,
Dermed de glimre og prange!
- 8 Døttrene mine, med Øinene blaa,
Krandsene binde og Harperne slaae,
Synge i Chor
Om den gienfødte Jord,
Lære af Engle at kvæde
Liflig om Himmerigs Glæde!
- 9 Døttrene mine, med Øinene blaa,
Gladelig skal om Guds Herlighed spaae,
|US:150Pryde i Løn
Deres Bryst for Guds Søn,
Dandse paa Roser til Graven,
Bæres paa Hænder til *Haven!*

10 |A:702 Saaledes vender nu Bladet sig om,
Saa fælder Aanden paa Jorderig Dom,
Hver tager Sit,
Og det Bedste er mit:
Løfterne Guds allesammen,
Dermed den evige Gammen!

11 Glæden hos mig skal nu bygge og boe!
Hjerte! i Herren vær lystig og fro!
Thi som sin Brud
Han nu smykker mig ud,
Brat skal, som Kroner og Krandsse,
Straaler i Kreds mig omdandse!

12 Børnene mine skal flokkes paa Jord,
Som i en Have staae Blomster i Flor,
Splittes de ad,
Kan ei glimre paa Rad,
Skal dog, som Blomsten paa Hede,
Øiet hver Enkelt oplede!

13 Gud være lovet for saadanne Kaar!
Melder, Herolder! mit *Gyldenhøst-Aar!*
Lystig paany
Lad det tone i Sky,
Kiendes paa Røsten og Livet:
Ei har jeg *Aanden* opgivet!

N. F. S. Grundtvig.
